

DISCUSSION PAPER

Address.

279 Nguyen Tri Phuong
District 10, HCMC, Vietnam

Telephone.

84-28-3844-8222

Email.

kkt@ueh.edu.vn

Website.

se.ueh.edu.vn

KINH TẾ TUẦN HOÀN NGHIÊN CỨU ĐIỂN HÌNH TỪ TRUNG QUỐC

Lê Thành Nhân

Tóm tắt

Mỗi năm, thế giới tiêu thụ hơn 100 tỷ tấn tài nguyên, nhưng chỉ có 8,6% được tái sử dụng lại. Đây là một con số đáng báo động, cho thấy sự lãng phí tài nguyên và ô nhiễm môi trường do mô hình kinh tế tuyến tính gây ra. Mô hình kinh tế tuyến tính là một cách tiếp cận có kết thúc mở, trong đó các vật chất được khai thác, sản xuất, tiêu thụ và vứt bỏ, không có thiên hướng tái chế. Kinh tế tuần hoàn là một mô hình kinh tế trong đó các hoạt động thiết kế, sản xuất và dịch vụ đặt ra mục tiêu kéo dài tuổi thọ của vật chất, và loại bỏ tác động tiêu cực đến môi trường.

Trung Quốc đã áp dụng các nguyên tắc kinh tế tuần hoàn với một tầm nhìn xa về một tương lai bền vững, trong đó các hoạt động kinh tế không chỉ giải quyết các vấn đề hiện tại mà còn ngăn chặn sự xuất hiện của các vấn đề mới. Đây không phải là một phản ứng trước những thách thức; đây là một cam kết có chiều sâu về một hệ thống năng động, có khả năng tái tạo, nơi nền kinh tế, xã hội và môi trường cùng tồn tại hài hòa và tái tạo. Khi làm như vậy, Trung Quốc trở thành ngọn hải đăng cho tiềm năng biến đổi của các nguyên tắc kinh tế tuần hoàn trên quy mô toàn cầu. Đó cũng là những bài học kinh nghiệm hữu ích cho Việt Nam khi xây dựng chiến lược quốc gia về nền kinh tế tuần hoàn.

KINH TẾ TUẦN HOÀN

NGHIÊN CỨU ĐIỂN HÌNH TỪ TRUNG QUỐC

Lê Thành Nhân

Khoa Kinh tế, Trường Kinh tế, Luật và Quản lý Nhà nước, Đại học UEH.

KINH TẾ TUẦN HOÀN

Sự ra đời của kinh tế tuần hoàn (Circular Economy, CE) bắt đầu từ năm 1990 khi các nhà nghiên cứu người Anh Pearce và Turner đưa ra khái niệm này. Một bước tiến quan trọng tiếp theo xảy ra vào năm 1991, khi Leontief giới thiệu khái niệm 'Nền kinh tế như một dòng chảy tuần hoàn' (SCED, 1991), với sự đóng góp sâu sắc từ Samuelson. Những người tiên phong này đã đặt nền móng cho sự thay đổi mang tính biến đổi trong triết lý kinh tế.

Theo truyền thống, các nền kinh tế hoạt động theo mô hình tuyến tính có kết thúc mở và không có thiên hướng tái chế. Cách tiếp cận tuyến tính này coi môi trường chỉ là một bể chứa chất thải, dẫn đến những thách thức sinh thái đáng kể. Tuy nhiên, để tuân thủ định luật thứ nhất của nhiệt động lực học, định luật khẳng định sự bất biến của năng lượng và vật chất trong một hệ kín, nhu cầu về một mô hình bền vững hơn khi đó trở nên rõ ràng. Đó là mô hình kinh tế tuần hoàn.

Bản chất của kinh tế tuần hoàn nằm ở việc hiện thực hóa dòng nguyên liệu khép kín trên toàn bộ hệ thống kinh tế. Được giới thiệu không chỉ đơn thuần là một chính sách môi trường mà còn là một chiến lược phát triển bền vững toàn diện, kinh tế tuần hoàn giải quyết các vấn đề cấp bách về suy thoái môi trường và khan hiếm tài nguyên.

Về cốt lõi, kinh tế tuần hoàn đánh dấu sự chuyển hướng từ tập trung hạn hẹp vào tái chế chất thải sang cơ chế kiểm soát rộng hơn, hướng tới hiệu quả trong suốt các dòng nguyên liệu khép kín. Điều này bao gồm tất cả các giai đoạn của quá trình kinh tế, từ khai thác và sản xuất nguyên liệu thô đến phân phối và tiêu thụ.

Các nguyên lý chính của nền kinh tế tuần hoàn

Kinh tế tuần hoàn mở rộng phạm vi tiếp cận của nó đến các khía cạnh quan trọng trong sự tồn tại của chúng ta, bao gồm đất đai, năng lượng, nước và vật liệu. Dựa trên các nguyên tắc Giảm thiểu, Tái sử dụng và Tái chế (3R), kinh tế tuần hoàn hướng đến sự tương tác hài hòa giữa các hoạt động của con người với môi trường. Những nguyên tắc này tạo thành nền tảng của một hệ thống tuần hoàn trong đó:

1. Tất cả vật liệu đều được tái chế: Nhấn mạnh vào việc liên tục tái sử dụng vật liệu để giảm thiểu chất thải và giảm sự phụ thuộc vào các nguồn tài nguyên nguyên chất.

2. Toàn bộ năng lượng đều có nguồn gốc từ năng lượng tái tạo: Ưu tiên sử dụng các nguồn năng lượng tái tạo để cung cấp năng lượng cho các hoạt động kinh tế, giảm thiểu tác động đến môi trường.

3. Các hoạt động hỗ trợ hệ sinh thái và sức khỏe con người: Thúc đẩy các hoạt động không chỉ duy trì mà còn góp phần tích cực vào việc xây dựng lại hệ sinh thái. Đồng thời, các hoạt động này hỗ trợ sức khỏe con người và thúc đẩy một xã hội lành mạnh.

Do đó, kinh tế tuần hoàn vượt qua việc điều phối các chu trình tài nguyên đơn thuần; nó thể hiện một triết lý tổng thể trong đó các hoạt động kinh tế gắn bó chặt chẽ với phúc lợi sinh thái.

Kinh tế tuần hoàn như một kế hoạch chi tiết cho sự phát triển bền vững

Khi các quốc gia và các ngành công nghiệp ngày càng tích hợp các nguyên tắc Kinh tế Tuần hoàn, điều cần thiết là phải nhận ra những tác động rộng hơn. Kinh tế tuần hoàn không chỉ là một mô hình quản lý chất thải mà còn là một kế hoạch chi tiết cho sự phát triển bền vững. Nó đại diện cho một hệ thống năng động, có khả năng tái tạo, trong đó mọi giai đoạn của quá trình kinh tế đều góp phần bảo vệ môi trường và phúc lợi của con người.

NGHIÊN CỨU ĐIỂN HÌNH: VÌ SAO LÀ TRUNG QUỐC?

Trong bối cảnh rộng lớn của sự phát triển kinh tế toàn cầu, kinh tế tuần hoàn đã nổi lên như một ngọn hải đăng của sự thay đổi và không nơi nào tác động của nó rõ ràng hơn trường hợp của Trung Quốc. Hãy cùng tìm hiểu lý do tại sao Kinh tế tuần hoàn lại trở thành mệnh lệnh chiến lược đối với quốc gia đông dân nhất thế giới.

Các vấn đề về môi trường và sức khỏe: Trung Quốc, giống như nhiều quốc gia công nghiệp phát triển khác, đã phải đối mặt với gánh nặng của những thách thức về môi trường và sức khỏe bắt nguồn từ các mô hình kinh tế tuyến tính truyền thống. Công nghiệp hóa nhanh chóng, cùng với sản xuất và tiêu dùng hàng loạt, đã dẫn đến ô nhiễm, suy thoái sinh thái và ảnh hưởng xấu đến sức khỏe. Việc áp dụng kinh tế tuần hoàn trở nên cấp thiết để giải quyết những vấn đề này bằng cách giảm thiểu chất thải, giảm ô nhiễm và tạo ra sự cân bằng bền vững hơn giữa phát triển kinh tế và bảo vệ môi trường.

Sự khan hiếm tài nguyên: Trung Quốc, với tư cách là một cường quốc kinh tế toàn cầu, phải đối mặt với thực tế về nguồn tài nguyên hữu hạn. Mô hình tuyến tính truyền thống, đặc trưng bởi việc khai thác tài nguyên quá mức và tiêu thụ lãng phí, làm trầm trọng thêm mối đe dọa khan hiếm tài nguyên. Các nguyên tắc Kinh tế Tuần hoàn đưa ra giải pháp bằng cách thúc đẩy hiệu quả sử dụng tài nguyên, tái chế và tiêu dùng có trách nhiệm, từ đó giảm thiểu tác động của tình trạng khan hiếm tài nguyên đối với sự phát triển kinh tế của Trung Quốc.

Tiêu chuẩn xanh và năng lực cạnh tranh: Trong thời đại mà thị trường toàn cầu ngày càng coi trọng các hoạt động bền vững, việc tuân thủ các tiêu chuẩn xanh không chỉ là mệnh lệnh đạo đức mà còn là lợi thế cạnh tranh. Các doanh nghiệp Trung Quốc đang nhận ra tầm quan trọng của việc áp dụng các nguyên tắc Kinh tế Tuần hoàn để đáp ứng các tiêu chuẩn bền vững quốc tế. Bằng cách đó, họ không chỉ đóng góp cho một hành tinh khỏe mạnh hơn mà còn nâng cao khả năng cạnh tranh của mình trên thị trường toàn cầu.

An ninh quốc gia: Sự ổn định và an ninh của một quốc gia gắn liền với khả năng quản lý tài nguyên một cách khôn ngoan. Các hoạt động của Kinh tế Tuần hoàn góp phần giảm sự phụ thuộc vào các nguồn lực bên ngoài, từ đó tăng cường an ninh quốc gia của Trung Quốc. Bằng cách phát triển một nền kinh tế tự cung tự cấp và sử dụng tài nguyên hiệu quả, Trung Quốc được trang bị tốt hơn để vượt qua những bất ổn địa chính trị và đảm bảo một tương lai ổn định và an toàn.

Giải pháp cho các vấn đề khác mà Trung Quốc phải đối mặt: kinh tế tuần hoàn đóng vai trò là giải pháp đa diện cho vô số thách thức mà Trung Quốc phải đối mặt. Cho dù đó là giảm tác động môi trường của quá trình đô thị hóa nhanh chóng, tạo cơ hội việc làm mới trong các ngành công nghiệp xanh mới nổi hay giải quyết tình trạng bất bình đẳng xã hội trầm trọng hơn do suy thoái môi trường, các nguyên tắc kinh tế tuần hoàn đều đưa ra cách tiếp cận toàn diện để giải quyết vấn đề.

Việc áp dụng các nguyên tắc Kinh tế Tuần hoàn ở Trung Quốc không chỉ đơn thuần là một lựa chọn chiến lược; đó là một điều cần thiết được quyết định bởi sự tương tác phức tạp của các yếu tố môi trường, kinh tế và xã hội. Khi Trung Quốc vạch ra lộ trình hướng tới một tương lai bền vững, việc áp dụng kinh tế tuần hoàn không chỉ là một lựa chọn để kinh doanh tốt hơn; đó là một cam kết vì hạnh phúc của người dân, bảo vệ môi trường và khả năng phục hồi của nền kinh tế trên trường toàn cầu. Trước những thách thức và cơ hội này, hành trình tiến vào kinh tế tuần hoàn của Trung Quốc đóng vai trò là một nghiên cứu điển hình đầy cảm hứng, minh họa sức mạnh biến đổi của các hoạt động kinh tế bền vững.

KINH TẾ TUẦN HOÀN: GIẢI QUYẾT HÀNG LOẠT THÁCH THỨC Ở TRUNG QUỐC

Trong tâm thức phức tạp về những thách thức mà Trung Quốc phải đối mặt, kinh tế tuần hoàn nổi lên không chỉ là một giải pháp mà còn là một mệnh lệnh chiến lược. Từ các trung tâm đô thị rộng lớn đến những vùng xa xôi của đất nước, kinh tế tuần hoàn đang trở thành trụ cột trong cuộc chiến chống lại vô số vấn đề.

Khí hậu thay đổi: Trung Quốc, với tư cách là quốc gia phát thải khí nhà kính lớn nhất thế giới, đang phải vật lộn với tác động sâu sắc của biến đổi khí hậu. kinh tế tuần hoàn, bằng cách giảm lượng khí thải thông qua sử dụng tài nguyên hiệu quả, giảm chất thải và sử dụng năng lượng tái tạo, là chiến lược then chốt trong cam kết chống biến đổi khí hậu của Trung Quốc.

Suy thoái đất, sa mạc hóa và phá rừng: Tốc độ đô thị hóa và công nghiệp hóa nhanh chóng ở Trung Quốc đã gây thiệt hại cho đất đai của nước này. Các nguyên tắc Kinh tế Tuần hoàn đưa ra cách giảm thiểu tình trạng suy thoái đất, ngăn chặn tình trạng sa mạc hóa và hạn chế nạn phá rừng bằng cách thúc đẩy các hoạt động sử dụng đất bền vững và giảm thiểu tác động đến môi trường của các hoạt động kinh tế.

Cạn kiệt và ô nhiễm nước: Trung Quốc phải đối mặt với những thách thức gay gắt liên quan đến tình trạng khan hiếm nước và ô nhiễm. kinh tế tuần hoàn, bằng cách nhấn mạnh vào việc sử dụng nước có trách nhiệm, hệ thống xử lý hiệu quả và giảm ô nhiễm nước, trở thành một công cụ quan trọng để đảm bảo an ninh và chất lượng nước.

Mất đa dạng sinh học: Cuộc khủng hoảng đa dạng sinh học là mối lo ngại toàn cầu và Trung Quốc cũng không ngoại lệ. Các thực hành Kinh tế Tuần hoàn, ưu tiên tìm nguồn cung ứng bền vững, giảm chất thải và bảo tồn môi trường sống, góp phần đáng kể vào việc bảo tồn đa dạng sinh học và bảo vệ hệ sinh thái.

Đô thị hóa: Khi quá trình đô thị hóa tăng tốc, kinh tế tuần hoàn cung cấp kế hoạch chi tiết cho phát triển đô thị bền vững. Từ quản lý chất thải đến xây dựng tiết kiệm tài nguyên, các nguyên tắc kinh tế tuần hoàn thúc đẩy các thành phố không chỉ là trung tâm hoạt động kinh tế mà còn là không gian sống bền vững.

Thử thách sức khỏe: Mối liên hệ giữa chất lượng môi trường và sức khỏe cộng đồng là không thể phủ nhận. Các thực hành Kinh tế Tuần hoàn, bằng cách giảm ô nhiễm, hạn chế tiếp xúc với các chất có hại và thúc đẩy lối sống lành mạnh hơn, đóng một vai trò quan trọng trong việc giải quyết các thách thức sức khỏe cộng đồng ở Trung Quốc.

Vấn đề già hóa dân số, nhu cầu nhà ở và chủ nghĩa tiêu dùng ngày càng tăng

Sự thay đổi nhân khẩu học theo hướng dân số già đi, cùng với những thách thức về nhà ở và chủ nghĩa tiêu dùng, đòi hỏi phải có các giải pháp đổi mới. Các nguyên tắc Kinh tế Tuần hoàn, bằng cách thúc đẩy các hoạt động xây dựng nhà ở bền vững và thúc đẩy tiêu dùng có trách nhiệm, góp phần giải quyết những vấn đề xã hội phức tạp này.

Việc áp dụng các nguyên tắc Kinh tế Tuần hoàn ở Trung Quốc không chỉ nhằm giảm thiểu các vấn đề riêng lẻ; đó là việc tạo ra một tương lai kiên cường và bền vững có thể chịu đựng được sự phức tạp của thế kỷ 21. Khi quốc gia phải đối mặt với những thách thức nhiều mặt này, kinh tế tuần hoàn nổi lên như một lực lượng thống nhất—một cách tiếp cận toàn diện không chỉ giải quyết các mối quan tâm trước mắt mà còn đặt nền tảng cho sự cùng tồn tại hài hòa và tái tạo của nền kinh tế, xã hội và môi trường.

Việc Trung Quốc áp dụng kinh tế tuần hoàn không chỉ là một phản ứng trước những thách thức; đó là một cam kết có tầm nhìn xa về một tương lai nơi các hoạt động bền vững không chỉ giải quyết các vấn đề hiện tại mà còn chủ động ngăn chặn sự xuất hiện của các vấn đề mới. Khi làm như vậy, Trung Quốc trở thành ngọn hải đăng cho tiềm năng biến đổi của các nguyên tắc Kinh tế Tuần hoàn trên quy mô toàn cầu.

PHÁT TRIỂN HỆ THỐNG CHỈ SỐ ĐÁNH GIÁ KINH TẾ TUẦN HOÀN CỦA TRUNG QUỐC

Để theo đuổi một tương lai bền vững hơn, Trung Quốc đã có những bước tiến đáng kể khi thực hiện các sáng kiến Kinh tế tuần hoàn. Chính phủ Trung Quốc, nhận thức được tầm quan trọng của việc đánh giá có hệ thống, đã giao trách nhiệm này cho hai cơ quan chủ chốt của quốc gia: Bộ Bảo vệ Môi trường (MEP) và Ủy ban Cải cách và Phát triển Quốc gia (NDRC).

Bộ Bảo vệ Môi trường (MEP): Dẫn dắt Sáng kiến Khu công nghiệp sinh thái (EIP)

MEP đóng vai trò then chốt trong việc giám sát Chương trình Khu công nghiệp sinh thái thí điểm quốc gia (EIP). Sáng kiến này tập trung vào việc tạo ra các khu công nghiệp áp dụng các nguyên tắc Kinh tế Tuần hoàn. MEP, với tư cách là cơ quan quản lý, đã phát triển một hệ thống

chỉ báo đánh giá mạnh mẽ để đánh giá hiệu quả của các công viên này. Các thành phần chính bao gồm:

- Quản lý chất thải: Đánh giá hiệu quả của các hoạt động giảm thiểu và tái chế chất thải trong EIP.
- Hiệu quả tài nguyên: Đánh giá mức độ sử dụng tài nguyên hiệu quả trong các quy trình công nghiệp.
- Tác động môi trường: Đo lường tác động tổng thể của công viên đối với môi trường địa phương, bao gồm chất lượng không khí và nước.

Ủy ban Cải cách và Phát triển Quốc gia (NDRC): Chỉ đạo Chương trình Kinh tế Tuần hoàn

Mặt khác, NDRC chịu trách nhiệm về Chương trình kinh tế tuần hoàn thí điểm quốc gia. Chương trình này mở rộng ra ngoài các khu công nghiệp, bao gồm nhiều hoạt động kinh tế hơn. Hệ thống chỉ báo đánh giá của NDRC được thiết kế để đánh giá tính tuần hoàn của các hoạt động kinh tế trên quy mô quốc gia, bao gồm:

- Thực hiện chính sách: Đánh giá hiệu quả của các chính sách Kinh tế tuần hoàn ở cấp quốc gia.
- Lưu thông tài nguyên: Đánh giá mức độ lưu thông và tái sử dụng tài nguyên trong nền kinh tế.
- Đổi mới và Công nghệ: Đánh giá việc áp dụng các phương pháp và công nghệ đổi mới phù hợp với các nguyên tắc của Kinh tế Tuần hoàn.

Kết quả

Nỗ lực hợp tác giữa MEP và NDRC đã dẫn đến việc xuất bản hai bộ hệ thống chỉ báo đánh giá. Những hệ thống này cung cấp những hiểu biết có giá trị về hiện trạng của 60 Khu công nghiệp sinh thái thí điểm quốc gia trên khắp Trung Quốc. Các chỉ số này không chỉ đóng vai trò là thước đo thành công mà còn là kim chỉ nam để liên tục cải tiến và hoàn thiện các hoạt động của kinh tế tuần hoàn.

Việc công bố các hệ thống chỉ báo này nhấn mạnh cam kết của chính phủ Trung Quốc về tính minh bạch và trách nhiệm giải trình trong việc theo đuổi các mục tiêu của kinh tế tuần hoàn. Bằng cách đánh giá một cách có hệ thống hiệu quả hoạt động của các Khu công nghiệp sinh thái và các hoạt động kinh tế rộng hơn, Trung Quốc đặt mục tiêu không chỉ đáp ứng mà còn vượt mục tiêu bền vững của mình.

Cách tiếp cận kép của Trung Quốc, do MEP và NDRC dẫn đầu, thể hiện cam kết toàn diện đối với các nguyên tắc Kinh tế Tuần hoàn. Các hệ thống chỉ báo đánh giá mà họ thiết lập không chỉ đóng vai trò là phong vũ biểu cho sự thành công mà còn là kế hoạch chi tiết cho các quốc gia khác mong muốn tích hợp các thực hành tuần hoàn vào khuôn khổ kinh tế của họ. Khi thế giới theo dõi sự tiến bộ của Trung Quốc, những chỉ số này không chỉ đơn thuần là thước đo; chúng trở thành minh chứng cho sức mạnh biến đổi của tư duy Kinh tế Tuần hoàn trên quy mô quốc gia.

NHỮNG THÁCH THỨC TRONG QUÁ TRÌNH CHUYỂN ĐỔI KINH TẾ TUẦN HOÀN CỦA TRUNG QUỐC

Trung Quốc, trong hành trình đầy tham vọng hướng tới kinh tế tuần hoàn, gặp phải nhiều thách thức và rào cản soi sáng con đường hướng tới sự bền vững. Việc xác định và giải quyết những rào cản này là rất quan trọng để thực hiện hiệu quả các nguyên tắc của Kinh tế Tuần hoàn. Dưới đây là một số thách thức chính mà Trung Quốc phải đối mặt:

Hệ thống thông tin bất đối xứng cho doanh nghiệp

Việc thiếu thông tin cân bằng và minh bạch sẽ cản trở việc tích hợp hiệu quả các hoạt động của Kinh tế Tuần hoàn. Hệ thống thông tin bất đối xứng đặt ra thách thức cho các doanh nghiệp trong việc đưa ra quyết định sáng suốt về các hoạt động bền vững, cản trở việc áp dụng rộng rãi các sáng kiến tuần hoàn.

Công nghệ môi trường tụt hậu: Tiến bộ công nghệ là mấu chốt trong quá trình chuyển đổi nền kinh tế tuần hoàn. Sự tụt hậu trong công nghệ môi trường là một rào cản đáng kể, vì các công nghệ lỗi thời có thể không phù hợp với các tiêu chuẩn về hiệu quả và tính bền vững cần thiết cho các hoạt động tuần hoàn.

Ít công cụ/khuyến khích kinh tế và tài chính: Việc thiếu các công cụ kinh tế và tài chính mạnh mẽ đặt ra một thách thức. Để thúc đẩy việc áp dụng Kinh tế Tuần hoàn, cần có các biện pháp khuyến khích khuyến khích các doanh nghiệp và các ngành đầu tư vào thực hành tuần hoàn. Sự khan hiếm của những công cụ như vậy có thể cản trở quá trình chuyển đổi.

Hệ thống quản lý kém: Việc thực hiện Kinh tế tuần hoàn hiệu quả đòi hỏi phải có hệ thống quản lý hợp lý ở cả cấp tổ chức và chính phủ. Các hệ thống quản lý có cấu trúc kém có thể dẫn đến sự thiếu hiệu quả, khiến việc tích hợp các thực hành tuần hoàn một cách liền mạch trở nên khó khăn.

Nhận thức của công chúng còn hạn chế: Nhận thức của công chúng là nền tảng cho sự thành công của bất kỳ sáng kiến bền vững nào. Ở Trung Quốc, thách thức nằm ở mức độ nhận thức thấp của công chúng về tầm quan trọng của các nguyên tắc Kinh tế Tuần hoàn. Giáo dục và thu hút công chúng là rất quan trọng để tạo ra một nền văn hóa bền vững.

Hệ thống đánh giá hiệu suất chưa hoàn chỉnh: Một nền kinh tế tuần hoàn phát triển mạnh mẽ đòi hỏi một hệ thống đánh giá hiệu quả hoạt động toàn diện. Việc thiếu một hệ thống như vậy có thể cản trở việc đo lường chính xác tiến độ và xác định các lĩnh vực cần cải thiện, cản trở tính chất lặp đi lặp lại của các hoạt động Kinh tế Tuần hoàn.

Vấn đề về chất lượng dữ liệu: Dữ liệu chính xác và đáng tin cậy là rất quan trọng để đưa ra quyết định sáng suốt. Trung Quốc phải đối mặt với những thách thức liên quan đến chất lượng dữ liệu, có khả năng dẫn đến các chính sách và chiến lược sai lệch trong bối cảnh kinh tế tuần hoàn.

Tham nhũng: Tham nhũng đặt ra thách thức mang tính hệ thống có thể làm suy yếu tính liêm chính của các sáng kiến Kinh tế Tuần hoàn. Đảm bảo tính minh bạch và trách nhiệm giải trình là rất quan trọng trong việc vượt qua rào cản này.

Nhận thức được những thách thức này là bước đầu tiên để vượt qua. Cam kết của Trung Quốc đối với tương lai của kinh tế tuần hoàn không chỉ liên quan đến việc giải quyết những rào cản này mà còn biến chúng thành cơ hội để tăng trưởng và bền vững. Bằng cách giải quyết thông tin bất cân xứng, đầu tư vào công nghệ, tạo ra các động lực kinh tế, cải thiện hệ thống quản lý, nâng cao nhận thức cộng đồng, cải tiến đánh giá hiệu suất, đảm bảo độ chính xác của dữ liệu và chống tham nhũng, Trung Quốc có thể củng cố hành trình hướng tới một tương lai tuần hoàn và bền vững. Khi giải quyết những thách thức này, Trung Quốc không chỉ vượt qua những trở ngại trong nước mà còn tạo tiền lệ toàn cầu để thực hiện Kinh tế tuần hoàn hiệu quả trước những thách thức đa dạng và phức tạp.

NHỮNG CÂN NHẮC KHI XÂY DỰNG CHÍNH SÁCH KINH TẾ TUẦN HOÀN

Khi các quốc gia vạch ra lộ trình hướng tới áp dụng các nguyên tắc của kinh tế tuần hoàn, một cách tiếp cận mang tính chiến lược và sắc thái trong việc hoạch định chính sách trở nên cần thiết. Dưới đây là một số cân nhắc chính sách tổng thể có thể định hình sự tích hợp thành công của các hoạt động Kinh tế Tuần hoàn:

Sự cởi mở với tiến bộ công nghệ: Chấp nhận nền kinh tế tuần hoàn hàm ý cam kết đổi mới. Các chính sách không nên hạn chế việc phát triển và giới thiệu các công nghệ mới. Thay vào đó, họ nên thúc đẩy một môi trường khuyến khích và hỗ trợ sự phát triển liên tục của các công nghệ phù hợp với nguyên tắc tuần hoàn.

Pháp luật kịp thời để ứng phó với tác động môi trường: Mặc dù luật pháp đóng vai trò quan trọng trong việc giải quyết các vấn đề về môi trường nhưng thách thức nằm ở thời điểm ban hành. Thông thường, các quy định được đưa ra mang tính phản ứng, nhằm mục đích khắc phục những thiệt hại do công nghệ gây ô nhiễm gây ra. Cần có một cách tiếp cận chủ động, với các quy định pháp lý được thiết kế để dự đoán và ngăn ngừa tác hại đến môi trường.

Thực thi hiệu quả các quy định: Sự thành công của các quy định về môi trường và công nghệ tiên tiến phụ thuộc vào việc thực thi hiệu quả. Các biện pháp kiểm soát và cơ chế giám sát, kiểm toán chặt chẽ hơn là điều kiện tiên quyết để thực hiện thành công các quy định này.

Cân bằng giữa phát triển cơ sở hạ tầng và chi phí môi trường: Đầu tư vào phát triển cơ sở hạ tầng là rất cần thiết cho nền kinh tế tuần hoàn. Tuy nhiên, điều quan trọng là phải đạt được sự cân bằng, đảm bảo rằng các cân nhắc về môi trường không bị gạt sang một bên để ủng hộ việc phát triển lấy chi phí làm trung tâm. Ưu tiên phát triển cơ sở hạ tầng bền vững là chìa khóa.

Khuyến khích kinh tế công như động lực thay đổi hành vi: Các biện pháp khuyến khích kinh tế công vẫn là một công cụ hữu hiệu trong việc điều chỉnh các hành vi phù hợp với các nguyên tắc của Kinh tế Tuần hoàn. Các chính sách nên tích cực tận dụng các biện pháp khuyến khích để khuyến khích doanh nghiệp và người tiêu dùng áp dụng các biện pháp thực hành phù hợp với nguyên tắc 3R: Giảm thiểu, Tái sử dụng và Tái chế.

Quy định môi trường đáp ứng và kịp thời: Các quy định về môi trường không nên mang tính phản ứng hoặc phát triển với độ trễ dài. Việc thiết kế và thực hiện các quy định phải đáp ứng được những thất bại của thị trường, phản ánh tính chất năng động của bối cảnh kinh tế.

Cơ chế thực thi nâng cao: Để đạt được các mục tiêu về môi trường, cần phải cải thiện khả năng thực thi pháp luật và hệ thống quản lý mạnh mẽ. Các cơ chế giám sát và kiểm toán minh bạch đóng vai trò then chốt trong việc đảm bảo các chính sách được tuân thủ và đạt được các mục tiêu.

Nâng cao nhận thức và giáo dục: Nâng cao nhận thức của các doanh nghiệp, nhân viên và người tiêu dùng là nền tảng cho sự thành công của kinh tế tuần hoàn. Các chính sách nên ưu tiên các sáng kiến giáo dục cộng đồng nhằm nâng cao nhận thức về sản xuất, tiêu dùng bền vững, quản lý chất thải và tuân thủ các quy định.

Điều chỉnh chính sách phù hợp với trình độ giáo dục và nhận thức về môi trường: Nhận thấy rằng các quốc gia có trình độ giáo dục và nhận thức về môi trường khác nhau nên các chính sách cần được điều chỉnh cho phù hợp. Cần có những khoản đầu tư đáng kể để nâng cao giáo dục và nhận thức cộng đồng nhằm đạt được mức độ hiểu biết và cam kết cao đối với các nguyên tắc Kinh tế Tuần hoàn.

Khi các quốc gia bắt tay vào hành trình hướng tới kinh tế tuần hoàn, một khung chính sách toàn diện và có tư duy tiến bộ trở nên tối quan trọng. Bằng cách thúc đẩy đổi mới công nghệ, đảm bảo luật pháp kịp thời và chủ động, thực thi các quy định một cách hiệu quả, cân bằng giữa phát triển cơ sở hạ tầng với chi phí môi trường, tận dụng các ưu đãi kinh tế và nâng cao nhận thức, các quốc gia có thể mở đường cho một tương lai bền vững và tuần hoàn.

KẾT LUẬN

Rõ ràng là việc nắm bắt tính bền vững thông qua các nguyên tắc của Kinh tế Tuần hoàn không chỉ đơn thuần là theo đuổi lý thuyết mà còn là một sự chuyển đổi năng động và cấp thiết đối với quốc gia. Hành trình hướng tới sự bền vững là một quá trình liên tục đòi hỏi sự cam kết liên tục, chiến lược thích ứng và hợp tác. Khi Trung Quốc vạch ra lộ trình hướng tới một tương lai được xác định bởi các hoạt động Kinh tế Tuần hoàn, nước này đóng vai trò là ngọn hải đăng cho các quốc gia khác, chứng minh rằng tính bền vững không chỉ đơn thuần là lý tưởng mà còn là thực tế thực tế và có thể đạt được. Bằng cách tuân theo những nguyên tắc này, Trung Quốc có cơ hội dẫn đầu trong việc tạo ra sự cân bằng hài hòa giữa thịnh vượng kinh tế, quản lý môi trường và phúc lợi xã hội, từ đó đặt nền tảng cho một tương lai kiên cường và bền vững. Và từ đó, các quốc gia đang phát triển như Việt Nam có thể nhìn thấy được những bài học kinh nghiệm để rút kết cho kế hoạch hành động quốc gia về kinh tế tuần hoàn của riêng mình.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Yuan Z. et al. (2006). The Circular Economy - A New Development Strategy in China, *Industrial Ecology in Asia*, 10(1-2), 4-8.

Geng Y. and B. Doberstein (2010). Developing the circular economy in China: Challenges and opportunities for achieving 'leapfrog development', *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 15, 231-239.

Geng Y. et al. (2012). Towards a national circular economy indicator system in China: an evaluation and critical analysis, *Journal of Cleaner Production*, 23(1), 216-224.

Su B., A. Heshmati, Y. Geng and X. Yu (2013). A Review of the Circular Economy in China: Moving from Rhetoric to Implementation, *Journal of Cleaner Production*, 42, 215-227.